

Az ítéltábla a dr. Baráth Livia ügyvéd által képviselt **I.r., II.r., kk. III.r, kk. IV. r. felpereseknek** dr. Gasztonyi Erzsébet ügyvéd által képviselt **I.r.**, a Dr. Szakály Ügyvédi Iroda által képviselt **II.r., alperesek** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében, a Veszprémi Törvényszék 2015. február 3. napján kelt 5.P.21.490/2009/116. számú ítéletével szemben, a felperesek által 119. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit helybenhagyja.

A feljegyzett 361.000.-(Háromszázhatvenegyezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az I és II. r. felperes személyenként köteles megfizetni az I és II. r. alperesnek személyenként 25.000.-(Huszonötezer) forint,
a III és IV. r. felperes pedig személyenként köteles megfizetni az I és II. r. alperesnek személyenként 7.000.-(Hétezer) forint másodfokú perköltséget 15 napon belül.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. r. alperes részére 305.000.-Ft, a II. r. alperes részére 207.000.-Ft perköltséget. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 366.000.-Ft eljárási illetéket, továbbá 208.270.-Ft szakértői költséget az állam viseli.

Határozata indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a III. r. felperes (az I-II. r. felperesek gyermeke, a IV. r. felperes testvére) 2006. október 5-én down-kór genetikai eredetű fejlődési rendellenességgel született. Az I. r. felperes terhsgondozása az I. r. alperesnél zajlott. Az AFP szűréshez a vér levételére a terhesség 16. hetében az I. r. alperesnél 2006. május 2-án került sor, a vérmintát az I. r. alperes elküldte a II. r. alperes genetikai laboratóriumának. A vérminta május 3-án 15 órakor érkezett a II. r. alpereshez, a vizsgálat eredménye 2006. május 4-én készült el, melyet május 5-én a II. r. alperes egy példányban postázott vissza az I. r. alpereshez. Az elvégzett PRISCA szűrőteszt a 21. és 18.

triszómiát, valamint a velőcsőzáródási rendellenességet szűri. A mért szérumértékeknél az AFP 14,21 IU/ml (MoM 0,66), a HCG 21,33 kU/L (MoM 1,26), az uE3 0,41 ng/ml (MoM 0,44) értékeket állapítottak meg. A MoM értékeknél korrigáló faktorként az anyai testsúlyt vették figyelembe.

A 21 triszómia szűrésnél a tripla teszt eredménye negatív volt. Rögzítésre került, hogy a tripla teszt eredménye alapján várhatóan 438 hasonló adatokkal rendelkező terhes nő közül egynél fordul elő 21-triszómia és 437 esetben normál terhesség. A leleten annak készítője kérte figyelembe venni, hogy minden eredmény statisztikai jellegű, elegendő mennyiségű adat esetén a fals pozitív ráta tekintetében 5 %-ra lehet számítani. A PRISCA szűrőteszt érzékenysége elérheti a 65-70 %-ot, azonban a számított kockázat jelentősen függ a beküldő orvos által közölt információk hitelességétől.

A 18-triszómia szűrés eredménye negatív volt, kockázata 1:5942, mely szerint a 18-triszómia nem valószínűsíthető.

A velőcsőzáródási rendellenességek szűrése is negatív eredménnyel zárult, annak kockázata kisebb volt, mint 1:10.000. Így velőcsőzáródási rendellenesség sem volt valószínűsíthető.

Az elsőfokú bíróság ítéleti megállapítása szerint az I. r. felperes terhesgondozása során irányadó, 2008. december 31-ig hatályos, a Klinikai-Genetikai Szakmai Kollégium által készített és a Szülészeti-Nőgyógyászati Szakmai Kollégiummal egyeztetett, Az Egészségügyi Minisztérium szakmai protokollja a down-kór prenatális szűrése és diagnosztikája című szakmai állásfoglalás szerint a különböző szűrőeljárások hatékonysága változó. A detekciós ráták 5 % álpozitív arány mellett a következők:

1. anyai életkor alapján kb.: 15-30 %,
2. anyai életkor és az anyai vér triplatesztje: 50 %,
3. anyai életkor és quartett teszt: 60 %,
4. ultrahangszűrés a második trimeszterben: 40 %,
5. anyai életkor és tarkóredő (1:300 kockázat): 80 %,
6. anyai életkor, tarkóredő és béta hcg és PAPP-A: 88 %.

Az állásfoglalás szerint a PRISCA szűrőteszt eredményének értékelése kapcsán bármely szűrőteszt eredménye magas kockázatnak számít, ha meghaladja a szűrőprogramban megadott beavatkozási küszöbértéket és alacsonynak, ha ezen érték alatt van. Hazánkban az 1:150-es küszöbérték (cut-off) az elfogadható beavatkozási szint, amely kockázat felett valamely invazív vizsgálat elvégzése szóba jön. Az irodalomban egyes esetekben az 1:250-es beavatkozási szint is elfogadott. Az 1:437 kockázati érték 35 év alatt bármely életkorban alacsonynak számít, ennek alapján nem indokolt az invazív vizsgálatot felajánlani.

A szérumvizsgálati eredmény kockázatelemzés nélkül nem képezheti invazív vizsgálat javallatát (pl.: alacsony anyai szérum-AFP).

A magzati kromoszómavizsgálat elvégzése idős anyai életkor (35 év felett), 3 mm, vagy annál vastagabb első trimeszteri tarkóredő, anyai szérum biokémiai markerek meghatározása alapján készült tripla, vagy kvartett-teszt kockázat meghaladja az 1:150-et, kromoszóma-rendellenességre gyanús második trimeszteri ultrahanglelet adatai, mint általános kockázati tényezők esetén javallott.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az I. r. felperes vonatkozásában a II. r. alperes laboratóriuma által elvégzett szűrőteszt értéke alacsony kockázatot mutatott, a szakmai ajánlások, előírások, protokollok szerint az AFP MoM érték a terhesség során magzati kromoszóma betegség (down-kór) szűrésére önmagában nem használható, ezen érték alapján invazív vizsgálat nem javallható. Az anyai életkor határa az invazív beavatkozás felajánlása szempontjából 35 év volt, a szakmai protokoll az 1:150-es értéket adta meg a biokémiai szűrővizsgálatok esetén beavatkozási szintnek. A szakmai ajánlások, előírások, protokollok szerint magzati kromoszóma vizsgálat céljából invazív vizsgálat felajánlására csak abban az esetben kerül sor, ha egy kismama esetében a betegség esélye nagyobb, mint az invazív beavatkozás kockázata. Az 1:437 kockázati érték betegség esélye 0,22 %, míg a magzatvíz mintavétel vetélési kockázata 0,5-1 %.

A felperestől levett mintából elvégzett vizsgálatok eredménye együttes értékelésével a protokoll alapján alacsony kockázati érték adódik, amely nem éri el a kötelezően ajánlott beavatkozási szintet.

Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a 2006-ban érvényben lévő protokollban meghatározott speciális kockázatszámításra alkalmas szoftver igénybevételével történt a II. r. alperes által a kockázati érték meghatározása. A számítógépes elemzőprogram figyelembe veszi az AFP koncentrációt módosítani képes számos tényezőt, úgymint etnikai eredetet, az anya életkorát, élvezeti cikkek fogyasztását, testsúlyt. Ezzel korrigálja a mért értékeket és teszi pontosabbá a kockázatszámítást és ennek eredményét tünteti fel a kiadott lelet. Az anyai testsúly minden esetben részét képezi a MoM érték kiszámításának. A korrigált MoM érték a fenti korrigáló tényezőket veszi figyelembe. Az anyai életkori kockázat egy eleme a számított kockázatnak, melynek értékét a szoftver automatikusan megadja.

Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában az I. r. alperessel szembeni felperesi kereseti kérelem kapcsán rámutatott arra, hogy a per folyamatban léte alatt az I. r. alperes felszámolás alá került, a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő végzés közzétételének napja, azaz 2012. május 15. Az I. r. alperes május 25-én bejelentette a bíróságnak a felszámolás elrendelését, mellékelve a Cégléletről megjelent közzétételt, a felperesek azonban nem jelentkeztek be a felszámolási eljárásba, hitelezői igényt nem érvényesítettek. 2015. január 9-én a felszámoló előterjesztette az egyszerűsített felszámolási eljáráshoz szükséges záródokumentumokat, mellyel kapcsolatban a Veszprémi Törvényszék hiánypótlást rendelt el, a felszámolási eljárás még nem fejeződött be.

Az elsőfokú bíróság az 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. §-ának (2) és (3) bekezdése, továbbá a 37. § (1) és (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a felszámolás közzétételétől számított 180 napos igénybejelentési határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. A jogvesztő határidő elmulasztása kihat a felszámolás kezdő időpontja előtt indult perben az adóssal szemben pénzkövetelést érvényesítő félre, mivel mulasztása nem egyszerűen az igényérvényesítés jogának elvesztését jelenti, hanem az érvényesített anyagi (alanyi) joga megszűnését eredményezi. Az I. r. alperest érintő felszámolási eljárás során a felperesek hitelezői igényt nem jelentettek be a felszámolóhoz, mulasztásuk a keresettel érvényesített anyagi joguk megszűnését eredményezte, így a keresetük alapjaként felhozottak érdemi vizsgálatának mellőzésével az I. r. alperessel szembeni kártérítési igény teljes elutasításának volt helye.

A III. r. felperesnek a II. r. alperessel szembeni kereseti kérelmét keresetösségi jog hiánya miatt utasította el az elsőfokú bíróság, figyelemmel az 1/2008. Polgári Jogegységi Határozatban foglaltakra, mely szerint a genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek sajátjogú kártérítési igényével az egészségügyi szolgáltatóval szemben nem léphet fel, a fejlődési rendellenesség következtében esélye sem volt az egészséges életre. A kereset alapjaként hivatkozott orvosi mulasztás a fogyatékossgal nincs okozati összefüggésben. Az egészséges élveszületés, illetve a fogyatékos világrajövetel közötti életminőség különbség nem az orvosi mulasztásra vezethető vissza. Legfeljebb a szülők vonatkozásában lenne tetten érhető a személyiségi jogot sértő orvosi magatartás, a magzati károsodás felismerését megghiúsító felróható orvosi mulasztás és a terhesség megszakítás lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradása.

Az I., II. és IV. r. felperesek kereseti kérelmével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a III. r. felperes genetikai eredetű megbetegedés folytán súlyos egészségkárosodással született, ennek kialakulásáért a II. r. alperes alkalmazottait kártérítési felelősség nem terhelheti, de megalapozhatja a felelősségüket az a magatartás, ha a megbetegedés időben azért nem volt felismerhető, mert a triplateszt értékelése során nem a szakma szabályainak és az irányadó protokollban és jogszabályi előírásokban foglaltaknak megfelelően járt el a II. r. alperes és a triplateszt eredményét nem helyesen értékelte.

Hangsúlyozta a bíróság, hogy a terhesgondozás 2006-ban zajlott, így az akkor érvényben levő szakmai irányelvek alapján kell a jogvitát elbírálni.

Az I. r. felperes és a II. r. alperes között az egészségügyi szolgáltatás nyújtására nem nevesített atipikus, megelőző szűrővizsgálat elvégzésére irányuló szerződés jött létre, mellyel a II. r. alperes vállalta az I. r. felperes terhességével kapcsolatos magzati szűrővizsgálatoknak az Eütv. 77. § (3) bekezdésének megfelelő elvégzését. A szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség a Ptk.318. § utaló szabálya folytán a Ptk.339. § (1) bekezdése szerint bírálendő el, ennek alapján a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a II. r. alperes a szerződést megszegte és e jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a felpereseknek kárt okozott. Ezek bizonyítása után a II. r. alperesnek volt módja kimenteni magát a felelősség alól annak igazolásával, hogy a kár bekövetkeztében felróhatóság nem terheli.

A bírói gyakorlat az okozati összefüggés bizonyításának terén elegendőnek tartja annak igazolását, hogy a kár az egészségügyi ellátás ideje alatt következett be. Ez esetben a II. r. alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a nyújtott szolgáltatás során az elvárható gondossággal, a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával járt el, az elvárható szakmai intézkedéseket teljes körűen megtette és az egészségkárosodás ennek ellenére vagy ettől függetlenül következett be.

Ezen kérdések vizsgálata során az elsőfokú bíróság orvosszakértői vélemény beszerzését rendelte el. Utalt arra, hogy a II. r. alperesre a felperesek a 2012. december 19-i beadványukban terjesztették ki a keresetüket, figyelemmel arra, hogy az ISZKI-BOI által korábban - szülész-nőgyógyász képesítésű orvosszakértő közreműködésével - készített igazságügyi szakértői vélemény keretében említésre került, hogy a genetikai szűrés eredménye down-szindróma vonatkozásában megtevesztő lehetett a gondozó orvosok

számára, ugyanis az életkorból adódó rizikó 27 éves várandós esetében 1:1200, míg a tesztben 1:437 megjelölés szerepel. Ez az eredmény tehát a 27 éves anyai életkorban pozitívnak, kórosnak minősül, azonban a lelet értékelésében negatívként jelent ez meg.

A kereset kiterjesztése szükségessé tette az ügyben klinikai genetikában jártas igazságügyi orvosszakértő perbevezetését. A bíróság 5 igazságügyi szakértő kirendelését kísérelte meg eredménytelenül, a szakemberek a feladatot különböző indokolással nem vállalták, végül a **"Város"**¹ Tudomány Egyetem Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szülészeti-nőgyógyászat és klinikai genetikai szakvizsgával rendelkező egyetemi docense, megbízott klinikai igazgatója, **"A"** vállalta el a szakvélemény elkészítését, aki nem szerepel a szakértői névjegyzékben, de a kialakult helyzetre tekintettel az eseti szakértőként való igénybevételét a Pp.177. § (2) bekezdés utolsó fordulata lehetővé tette. Megalapozatlannak ítélte erre figyelemmel azt a felperesi hivatkozást, hogy a bíróság a szakorvosi véleményt nem értékelheti bizonyítékként.

Megállapította, hogy az így elkészült szakvélemény tartalmával a végkövetkeztetés kivételével az ISZKI-BOI korábban eljáró szakértői a kiegészítő szakvéleményükben egyetértettek, azonban megismételték azon álláspontjukat, hogy az 1:437 kockázat a 27 éves terhes életkorból adódó kockázat háromszorosa a nemzetközi statisztikák alapján, illetve az eredmények értékelésekor megfelelő tájékoztatást kell nyújtani a szűrővizsgálat értékelésével kapcsolatban annak esetleges álnegatív, vagy álpozitív lehetséges eredményeit illetően is. Különösen arra tekintettel, hogy a kromoszóma rendellenességek túlnyomórészt a 35 év alatti anyai életkorban fordulnak elő.

A bíróság megállapította, hogy ezen szakmai állásponttal összefüggésben a szakértői intézet nem vett igénybe genetikai szakképesítéssel rendelkező szakközreműködőt. A fentiekre figyelemmel két eltérő tartalmú szakvélemény állt a bíróság rendelkezésére. Ezen túlmenően a peradatok részét képezte a bíróság által megfogalmazott kérdésekre adott II. r. alperesi válaszbeadvány, mely a II. r. alperes alkalmazottainak hozzáértését, szakmai képzettségét is kifejezésre juttatja, és szakmai megállapításai egybecsengenek a **"A"** szakvéleményeiben rögzített megállapításokkal. Utóbbit a bíróság megalapozottnak, aggálytalannak, ellentmondásoktól mentesnek találta, így a Pp.206. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti mérlegelés jogával élve a **"A"** által képviselt szakmai megállapításokat tekintette irányadónak, megállapítva, hogy az ISZKI-BOI által készített szakvélemény végkövetkeztetése a lelet minősítésével összefüggésben téves.

A triplateszt egy kockázatelemző biokémiai szűrővizsgálat, amely a vizsgálat időpontjában érvényben lévő protokollban meghatározott speciális kockázatszámításra alkalmas szoftver igénybevételével történik. Az elemző program automatikusan figyelembe veszi a terhességi hetekkel változó értéket mutató szérum AFP koncentrációt módosító különböző tényezőit, mint etnikai eredet, anya életkora, élvezeti cikkek fogyasztása, testsúly. A testsúly, valamint az életkor a számítógépes adatállomány egy-egy eleme, az anyai életkor kockázat adatát a szoftver automatikusan adja meg, önmagában az anyai életkor 35 éves életkor felett képezhet az invazív magzati diagnosztika javallatát. A szérumvizsgálati eredmény kockázatelemzés nélkül ennek javallatát nem képezheti, magzati kromoszóma vizsgálat céljából invazív vizsgálat felajánlására csak akkor kerülhet sor, ha a betegség esélye nagyobb, mint az invazív beavatkozás kockázata. A szakmai ajánlások és előírások, protokollok szerint nem létezik olyan eljárás, utasítás, amely szerint az anyai életkorból adódó és amúgy az anyai életkort is figyelembevevő kockázatszámítási eredményeket át

kellene számítani az anyai életkorhoz igazodóan. Téves tehát a szakértői intézet szakértői által tett azon megállapítás, hogy a II. r. alperes által készített leleten feltüntetett arányszámot össze kell vetni az életkorból adódó rizikó arányszámával.

Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem tartotta szükségesnek és indokoltnak a II. r. alperes által kifejtett szakmai álláspont szakértők általi további véleményeztetését így a felperesek ezirányú bizonyítási indítványát elutasította. "A" szakvéleményének tartalma alapján pedig megállapította, hogy a II. r. alperes alkalmazottai az elvárható gondosságnak megfelelően végezték a leletezési tevékenységüket, a II. r. alperest további tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, nem sértette meg az Eütv. 77. § (3) bekezdésében foglaltakat, így vele szemben az I-II. és IV. r. felperesek keresete megalapozatlan.

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását és az alperesek teljes és egyetemleges kártérítési felelősségének közbenső ítélettel való megállapítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték. Kérték továbbá, hogy a III.r. felperest perköltségben marasztaló rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzze.

Az I. r. alperessel szembeni kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezés kapcsán arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a hitelezői igényérvényesítés elmulasztása a polgári jogi igényérvényesítéssel összefüggne. A felperesek 2009-ben benyújtott kereseti kérelmének jogalapját a Ptk. és az Eütv. képezte, nem pedig a Csődtörvény. Álláspontjuk szerint a felszámolási eljárást megelőzően megindított perek jogalapját és összepszerűségét el kell a bíróságnak bírálnia, nem utasíthatja el a keresetet arra figyelemmel, mert hitelezői igény nem lett bejelentve. Ez legfeljebb az I. r. alperessel szembeni jogerős marasztaló ítélet végrehajthatóságának kérdését érinthetné. A Csődtörvény 38. § (2) bekezdése és az ehhez fűzött magyarázat ezt a jogértelmezést támasztja alá.

Álláspontjuk szerint jogszabályt sértett az elsőfokú bíróság, mert a Pp.95. § (1) bekezdése alapján elmulasztott intézkedni a 2012. május 25-i I. r. alperesi bejelentés tekintetében. A beadványt csak 2015. február 23-án kapták a felperesek kézhez. A felszámolás bejelentésének tényéről az ítélet kézhezvételekor értesültek. Amennyiben az elsőfokú bíróság 30 napon belül megvizsgálja és kiküldi a felpereseknek az I. r. alperesi beadványt, továbbá a Pp.212. § (1) bekezdése alapján pervezető végzést hoz az I. r. alperes névváltozásáról, úgy időben értesültek volna a releváns körülményekről a felperesek. Az elsőfokú bíróság azonban a mulasztásaival elvette a felperesektől a Pp.8. § (1) bekezdése szerinti rendeltetésszerű joggyakorlás lehetőségét. A saját mulasztásának jogkövetkezményét hárította az elutasító rendelkezéssel a felperesre.

Mindemellett arra is hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság bizonyíték nélkül állapította meg, hogy a felperesek nem jelentették be hitelezői igényüket. Az elsőfokú eljárásban ugyanis ez fel sem merült, erről nem is nyilatkoztak. 2015. január 9-én hitelezői igénybejelentést terjesztettek elő a felszámolóhoz, ennek elbírálása pedig a törvényszék előtt folyamatban van. Előadták, hogy más ügyből kifolyólag tudomásuk van arról, hogy az I. r. alperesnek semmilyen vagyona nincsen, tehát a bejelentett hitelezői igényérvényesítésnek semmiféle fedezete sem lett volna.

A II. r. alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezés körében hangsúlyozták, hogy a kereset jogalapját az AFP lelet értékelésére és emellett a tájékoztatás elmulasztására alapították. Ez utóbbiról azonban az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. A szakértői vélemény alapján bizonyított tény, hogy a II. r. alperesnek tájékoztatnia kellett volna a felpereseket és az I. r. alperest arról, hogy az 1:437 teszteredmény 27 éves várandós anyai életkorban pozitívnak, tehát kórosnak minősül, ugyanis az életkorból adódó rizikó 1:1200. Vitatták az elsőfokú ítéletnek azirányú indokait, hogy miért volt helye "A" személyében eseti szakértő kirendelésének. Álláspontjuk szerint eljárási jogszabálysértéssel került sor a kirendelésére.

A perben rendelkezésre álló egyedüli orvosszakértői vélemény a Pp.177. § (2) bekezdésében előírt eljárásjogi szabályoknak megfelelő ISZKI-... i Orvosszakértői Intézet alapszakvéleménye és annak kiegészítése. Egyik végzésben sem írta elő a bíróság a szakértői intézet számára a szakvélemény kiegészítése körében, hogy vonjon be genetikus szakértőt, holott a szakértői intézet rendelkezik ilyennel. A szakértői intézet által készített szakvéleménnyel kapcsolatosan aggály nem merült fel, az alperesek indítványára nem új szakértőt kellett volna kirendelni, hanem ezen szakértői vélemény kiegészítését kellett volna elrendelni klinikai genetikus szakértő bevonása útján.

A felperesek álláspontja szerint a szakértői intézet alap- és kiegészítő szakvéleményével bizonyították, hogy a II. r. alperes nem az elvárható gondossággal járt el a terhesgondozás során.

Hivatkozásuk szerint "A" szakvéleménye megindokolatlan, szűkszavú és rövid, a szakértői intézet véleményével összevetve, tartalmát tekintve messze nem tesz tanúbizonyságot olyan részletes feldolgozásról, mint az intézet szakvéleménye. Egyrészt "A" szakorvos véleménye nem felel meg a Pp.177. §-ában rögzített kógens kritériumoknak, másrészt a szakorvosi képesítés nem azonos a szakértői képesítéssel. Az igazságügyi szakértők külön speciális képzésben vesznek részt és szakvizsgát tesznek, tehát mindenképpen szakmai többlettel rendelkeznek. Erre tekintettel a Pp.177. §-a alapján a szakorvosi vélemény bizonyítékként nem értékelhető.

Súlyos eljárási jogszabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor kizárta mérlegelési jogkörére hivatkozással a bizonyítékok sorából a szakértői intézet szakvéleményét és a szakértői intézet véleményének beérkezését követően a 105. számú végzésében a releváns orvosszakértői kérdésekre is kiterjedően hívta fel a II. r. alperest nyilatkozattételre. Ezen orvosszakmai kérdésekre a kirendelt igazságügyi orvosszakértőt, a szakértői intézetet a bíróság meg sem nyilatkoztatta.

A bíróság nem helytállóan tisztázta a tényállást, nem fogadható el a perben érdekelt II. r. alperes perirata, és az eseti szakértő rövid véleménye az ítékezés alapjául. Maximálisan törekedni kellett volna az orvosszakértői bizonyítás tökéletes lefolytatására, ez pedig elmaradt.

A szakértői intézet egyértelműen megállapította, hogy a II. r. alperes köteles lett volna tájékoztatást adni a felpereseknek az AFP lelet eredményéről és az arányszámról.

A fellebbezésükben vitatták azt az ítéleti megállapítást, hogy az AFP lelet 2006. május 5-én egy példányban a II. r. alperes részéről postázásra került az I. r. alpereshez. A II. r. alperes ugyanis feladóvevényt nem csatolt, mely ennek igazolására alkalmas lenne, viszont az I. r.

alperes csatolta azt az okiratot, mely alátámasztja, hogy május 17-én érkezett és vették nyilvántartásba a leletet. A dátumoknak a perben jelentőségük van. A tanúként meghallgatott "B" úgy nyilatkozott, hogy ő adott tájékoztatást az I. r. felperesnek az AFP leletről, de nála az I. r. felperes május 15-én járt vizsgálaton, akkor pedig még nem volt az I. r. alperesnél a lelet. A lelet nélkül végezte el tehát az orvos a 18. heti ultrahangot és nem is tájékoztathatta ekkor a felperest a leletről.

Május 17-ére is dokumentált az I. r. alperes ultrahangvizsgálatot, ezt "C" neve alatt, ő azonban tanúvallomása szerint nem végzett a perbeli terhesgondozás során ultrahangot és nem tájékoztatta az AFP-ről az I. r. felperest. Az okirati bizonyítékok és tanúvallomások alapján tehát nem tudta az I. r. alperes bizonyítani a perben, hogy ki, mikor tájékoztatta az I. r. felperest az AFP lelet eredményéről, illetve hogy az I. r. alperes átadta volna az I. r. felperesnek a leletet. Ezen körülményekkel azonban a bíróság érdemben nem foglalkozott.

A III. r. felperes kereseti igénye vonatkozásában hivatkoztak arra a felperesek, hogy az 1/2008. Polgári Jogegységi Határozaton alapuló döntést elfogadják, ugyanakkor a III. r. felperes terhére megállapított perköltséget méltányosságból mellőzni kéri, figyelemmel arra, hogy a III. r. felperesnek vagyona nincsen, a felperesek e körben való pervesztése nem okozott az alperesek számára többletmunkát és többletköltséget.

Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy nincs relevanciája annak, hogy a felperesek miért nem jelentették be a felszámolás során az igényüket. A Cstv.3. § (1) bekezdés c) pontja és 38. § (2) bekezdése alapján megállapítható, hogy a felperesek nem minősülnek hitelezőnek, ekként igényérvényesítési jogukat elvesztették.

A bíróság az I-II. és IV. r. felperesek és a II. r. alperes relációjában is helytálló döntést hozott. Nem kifogásolhatják a felperesek alappal "A" szakértőként való kirendelését, ugyanis ezt a Pp.177. § (2) bekezdése kivételes esetben megengedi. Kirendelésének meg voltak a perbeli feltételei, azok után, hogy 5 igazságügyi szakértő kirendelésére is eredménytelenül került sor.

Az I. r. alperes álláspontja szerint a III. r. felperes vonatkozásában a perköltség mellőzésének nincs eljárásjogi alapja.

A II.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak az ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú eljárás során kifejtetteket fenntartva előadta, hogy a törvényszék a bizonyítékok egybevetésével helyesen állapította meg, hogy téves az ISZKI BOI azon megállapítása, mely szerint a leleten szereplő arányszámot össze kellett volna vetni az életkorból adódó rizikó arányszámával. Utalt arra, hogy a fellebbezéssel szemben az ítélet kitér a tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapított felperesi álláspont alaptalanságára is.

A felperesek fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az ítéletábra mindenekelőtt kiemeli, hogy az elsőfokú ítéletnek a III. r. felperes keresetét elutasító rendelkezése fellebbezés hiányában a Pp.228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, annak vizsgálata nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

A megfellebbezett rendelkezések felülvizsgálata során az ítélőtábla megállapította, hogy a felperesek és az alperesek közti jogviszonyt az elsőfokú bíróság helyesen minősítette és az irányadó anyagi jogi (Ptk.318. § (1) bekezdése folytán irányadó Ptk.339. § (1) bekezdés és Eütv. 77. § (3) bekezdés) és eljárásjogi (Pp.164. § (1) bekezdés, Pp. 3. § (3) bekezdés) rendelkezéseknek megfelelően határozta meg a bizonyítandó tényeket, telepítette a bizonyítási terhet, alkalmazta a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit, s minderről előzetesen helytállóan tájékoztatta a feleket.

A szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása útján beszerzett peradatokat az elsőfokú bíróság okszerűen, logikai ellentmondástól mentesen értékelve helyes tényállást állapított meg, arra alapítva helyes döntést hozott, melynek indokaival az ítélőtábla maradéktalanul egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

A jogvesztést a bíróságnak hivatalból kell figyelembe venni. A törvényszék az I. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelem elutasításának indokaként helytállóan hivatkozott arra, hogy a Cstv. 37. § (3) bekezdésében meghatározott jogvesztő igényérvényesítési határidő elmulasztásával megszűnt a felpereseknek az I. r. alperessel szemben fennálló követelése. A felperesek kártérítési igényüket az I. r. alperessel, mint a keresetlevél benyújtását követően felszámolás alá került gazdálkodó szervezettel szemben nem érvényesíthetik, hiszen a Cstv. 37. § (3) bekezdése által jogvesztőnek minősített 180 napos határidőn belül igényüket a felszámolási eljárásban nem érvényesítették. A felszámolás alá került I. r. alperessel szembeni pénzkövetelés érvényesítése során alkalmazni kell a Cstv. speciális rendelkezéseit (Cstv.38. § (2) bekezdés, 28. § (2) bekezdés f) pont, 46. § (7) bekezdés, 37. § (3) bekezdés). A Cstv. 37. § (3) bekezdésében foglalt speciális rendelkezés folytán a bíróság a keresetet nemcsak akkor utasítja el, ha a felperest az érvényesített jog eleve már a kereset benyújtásakor sem illette meg, hanem akkor is, ha a keresetösségi joga a jogszabály rendelkezése folytán a per folyamán szűnik meg, ahogy az a perbeli esetben is történt.

A fentiekkel kapcsolatosan nem bír jelentőséggel az a felperesi hivatkozás, hogy az elsőfokú ítéleti tényállásban foglaltakkal szemben 2015. január 9-én igénybejelentéssel éltek a felperesek az I. r. alperes felszámolójához, ugyanis ezen hivatkozás is azt támasztja alá, hogy az igény bejelentésére jóval a 180 napos jogvesztő határidő leteltét követően került sor.

A fentiekre tekintettel a fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság hivatkozott jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazásával, az e körben kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően rendelkezett a kereseti kérelem elutasításáról. Utóbbi körében utal az ítélőtábla a BH.2010.303. és az EBH.2009.2063 számú eseti döntésre, mely szerint az adós gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontja előtt érvényesített pénzkövetelést is be kell jelenteni hitelezői igényként az adós ellen meginduló felszámolási eljárásban, a bejelentés elmulasztása ugyanis jogvesztést eredményez.

Nem alkalmas a fenti jogértelmezés cáfolatára a felperesi fellebbezésnek a Cstv. magyarázatából idézett jogi okfejtése, az ugyanis nyilvánvalóan olyan esetre értelmezhető, amikor az adós gazdálkodó szervezet marasztalására irányuló per befejeződése után válik ismertté a felszámolás, továbbá a jogvesztő határidő elmulasztásának ténye, ezáltal az anyagi jog elenyészése.

Az I. r. alperes névváltozásával kapcsolatos pervezető végzés meghozatalának vagy a 40. számú I. r. alperesi beadvány felpereseknek való kézbesítése elmulasztására irányuló hivatkozásnak a felperesek és az I. r. alperes jogviszonyában nem lehet relevanciája.

A Cstv. 28. § (1) bekezdése értelmében a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedését követően a bíróság haladéktalanul kirendeli a felszámolót, majd elrendeli a felszámolást elrendelő és a felszámolót kirendelő végzés kivonatának a Céglőnyben való közzétételét. A (2) bekezdés f) pontja szerint a közzétételnek tartalmaznia kell a hitelezőknek szóló felhívást, hogy ismert követeléseiket a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napon belül a felszámolónak jelentsék be.

A 2006. évi V. törvény (Ctv.) 22. § (1) bekezdése szerint a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. A Ctv. 10. § (2) bekezdése deklarálja a cégnyilvántartás nyilvánosságát, a 11. § szerint pedig a cégnyilvánosságot a cégbíróság, a céginformációs szolgálat, valamint a Céglőnyben történő közzététel biztosítja.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből megállapítható, hogy a jogalkotó a felszámolást elrendelő bíróság kötelezettségévé teszi a hitelezők felszámolás megindulásáról való értesítést, továbbá a követelések határidőn belüli bejelentésére való felhívását, mégpedig a Céglőnyben történő közzététel útján. A közzétételtől számítandó az igénybejelentési határidő, azaz a Cstv. 37. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdésében jogvesztőnek minősített határidő számítása is. A Céglőnyben való közzétételhez kapcsolódik tehát az igénybejelentésre vonatkozó kötelezettség és a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye is.

A felperesek és az I. r. alperes közti jogviszony elbírálása körében nem értékelhető és nincs is relevanciája, hogy a felszámolás alá kerülő gazdálkodó szervezettel szembeni követelést peres eljárásban elbíró bíróság az eljárása során tudomására hozta-e a felpereseknek a felszámolási eljárás megindulását. Nem a perben eljáró bíróság esetleges tevékenységéhez vagy mulasztásához kapcsolódik a jogvesztés, mint jogkövetkezmény, hanem a Céglőnyben való közzétételtől számított határidő felperesi elmulasztásához.

A kifejtettekre tekintettel az I. r. alperessel szembeni keresetet elutasító ítéleti rendelkezés az elsőfokú ítéletben foglalt indokok alapján helytálló, így az elsőfokú bíróság alappal mellőzte az I. r. alperessel szembeni kereseti kérelem további érdemi vizsgálatát.

A felperesek megítélése szerint súlyos eljárásjogi jogszabálysértést követett el az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása során, amikor a Pp.177. § (2) bekezdésének sérelmével rendelte ki a nem szakértő "A", ahelyett, hogy az ISZKI BOI-t hívta volna fel genetikai szakértő bevonására a szakvélemény kiegészítése körében. A felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság lényegében a II. r. alperes beadványa alapján határozott a szakértői kompetenciába tartozó kérdések eldöntéséről.

Ezzel kapcsolatosan az ítéltábla rámutat arra, hogy a II. r. alperessel szembeni igényérvényesítéssel érintett genetikai szűrővizsgálat eredményének értékelése és a leletezés kérdése genetikai szakértői kompetenciát indokol. A genetikai szűrővizsgálat eredményét (1:437) a perben kirendelt szakértői intézet az alapszakértői véleményben (44. számú irat) kórosnak minősítette és kifejtette, hogy a II. r. alperesnek kóros vagy nagy rizikó megjelöléssel kellett volna továbbítania a leletet. Ezen szakértői megállapításra tekintettel terjesztették ki a kereseti kérelmüket a felperesek a II. r. alperesre. A II. r. alperes a vele

szemben előterjesztett kereseti kérelemmel szembeni ellenkérelmében - élve a védekezéshez fűződő jogával - genetikai orvosszakértői vélemény beszerzésére tett indítványt. Az elsőfokú ítéletben foglaltak szerinti több sikertelen kirendelés után került sor a **"Város"1** Tudomány Egyetem Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szülész-nőgyógyász és klinikai genetikai szakorvosának eseti szakértőkénti kirendelésére.

"A" eseti szakértő szakvéleményét a perben korábban kirendelt szakértői intézet megismerte, azt részére az elsőfokú bíróság kézbesítette és az intézetet a korábbi szakértői véleményének kiegészítésére hívta fel. A szakértői intézet a 93. sorszám alatt előterjesztett szakértői vélemény kiegészítésében - továbbra is klinikai-genetikai szakértő bevonása nélkül - eleget tett a felhívásnak, a szűrővizsgálati eredmény (1:437) minősítése terén továbbra is fenntartotta korábbi álláspontját.

Megállapítható tehát - ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt - hogy a szakértői intézet, továbbá "A" szakvéleménye ezen kérdésben mutatott csak egymáshoz képest eltérést.

A vizsgálati eredmény leletezését érintő végkövetkeztetést illetően tehát két ellentétes szakértői vélemény állt az elsőfokú bíróság rendelkezésére. Az ezek közti ellentmondás azonban a továbbiakban már az elsőfokú bíróság által feloldható volt, hiszen a nem vitásan ezen szakkérdésben irányadó protokoll e tekintetben egyértelmű rendelkezése speciális szakértelem nélkül is kizárólag akképpen értékelhető, hogy a szűrőteszt eredménye magas kockázatúnak számít, ha meghaladja a szűrőprogramban megadott beavatkozási küszöbértéket és alacsonynak, ha ezen érték alatt van. A perben releváns időszakban a hivatkozott protokoll az 1-150-es cut-off értéket határozta meg elfogadható beavatkozási szintnek.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte ezzel kapcsolatosan azt is, hogy a protokoll szerint szérumvizsgálati eredmény kockázatelemzés nélkül nem képezheti invazív vizsgálat javallatát, illetve az anyai életkor által képzett háttérkockázatot több, az adott terhességre specifikus tényező módosíthat (a terhesség kora, az NT érték, az anyai vér Pap-a és a szabad beta-HCG koncentrációja, stb.).

A fentiek alapján minden kétséget kizáróan tévesnek és az irányadó protokoll szakmai tételével ellentétesnek minősíthető az a kizárólag csak az anyai életkorból fakadó kockázatértékelésen alapuló szakértői intézeti álláspont, hogy az 1:437 kockázati arányt a II. r. alperesnek pozitívként, kórosként, illetve nagy rizikójúként kellett volna minősítenie.

Az ítélet tábla utal a Pp. 3. § (5) bekezdésére, mely szerint a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas.

Az elsőfokú bíróság tehát a Pp.206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint mérlegelte a rendelkezésre álló adatokat és helyes következtetést levonva állapította meg, hogy "A" eseti szakértőnek a hivatkozott protokoll előírásaival, továbbá a II. r. alperesi védekezésben kifejtett szakmai állásponttal egybevágó szakértői megállapításai aggálymentesek, helytállóak. Ekként megalapozott következtetésre jutott annak megállapításával, hogy a II. r. alperes a szűrőteszt vizsgálati eredményét helytállóan értékelte, megfelelően minősítette, eljárása során az Eütv. 77. § (3) bekezdésében foglalt gondossági mércének megfelelően járt

el: a helyesen értékelt vizsgálati eredményről megfelelő tartalommal adott tájékoztatást az I. r. alperes részére megküldött leletében.

Mindemellett kiemeli az ítéletábra, hogy a II. r. alperes a szűrővizsgálati eredményben felhívta a figyelmet arra, hogy minden eredmény statisztikai jellegű, elegendő mennyiségű adat esetén a fals pozitív ráta tekintetében 5 %-ra lehet számítani, a szűrőteszt érzékenysége elérheti a 65-70 %-ot, azonban a számított kockázat jelentősen függ a beküldő orvos által közölt információ hitelességétől.

Miként a II. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében arra helyesen utalt, a fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kitért a tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapított felperesi álláspont megalapozatlanságára is. A vizsgálati eredmény nem volt kóros, így arról megfelelő tartalmú és megfelelő körű tájékoztatást adott a II. r. alperes.

A fellebbezésben foglaltakkal kapcsolatosan az ítéletábra a továbbiakban utal arra, hogy a lelet II. r. alperes általi továbbításának és annak I. r. alpereshez való megérkezésének időpontja csupán akkor bírt volna a perben jelentőséggel, ha egy kóros eredményt magában foglaló lelet született volna és ennek esetleges késedelmes közléséhez tapadnának jogkövetkezmények. A fenti körülmények hiányában azonban ezen fellebbezési hivatkozásnak nem volt relevanciája.

A kifejtettek alapján tehát megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a II. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmet is megalapozottan utasította el.

Megalapozatlan a II. r. felperesnek a perköltségviseléssel kapcsolatos fellebbezési kérelme is. Az elsőfokú bíróság a Pp.78. § (1) bekezdése alapján határozott az alaptalan keresetet benyújtó III. r. felperes perköltségviselési kötelezettségéről. Az erre irányuló ítéleti rendelkezés méltányosságból való megváltoztatására az ítéletábra eljárásjogi lehetőséget és arra alapot szolgáltató indokot nem látott.

A kifejtettek tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező felpereseket a Pp.78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek javára az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Utóbbi meghatározása körében az ítéletábra a fellebbezési kérelmek pertárgyértékét, továbbá a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában és (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket értékelte, ugyanakkor figyelembe vette, hogy a másodfokú eljárás során a rövid fellebbezési ellenkérelem írásbeli előterjesztésén túl nem fejtettek ki az alperesek képviselőjében eljáró ügyvédek tevékenységet, a másodfokú tárgyaláson nem jelentek meg, így az (5) bekezdés által megállapítható összeget a (6) bekezdés alkalmazásával az ítéletábra hozzávetőleg felére mérsékelte.

A felperesek teljes személyes költségmentességére és a 6/1986.(VI. 26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdésére és 14. §-ára figyelemmel a feljegyzett fellebbezési illetéket az eredménytelenül fellebbező felperesek helyett a Magyar Állam viseli.

Győr, 2015. július 1.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: